

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2025/26: MJU5

Straff för överträdelser av EU:s nya förfordningar om f-gaser och ozonnedbrytande ämnen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i miljöbalken.

Ändringarna syftar till att komplettera EU:s nya förfordningar om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen. Straffbestämmelserna om miljöfarlig kemikaliehantering anpassas till de nya förfordningarna, och överträdelser av ytterligare förbud och begränsningar enligt de nya förfordningarna blir straffbelagda. Ändringarna innebär bl.a. att det blir straffbart att släppa ut fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen i atmosfären.

De flesta lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. De lagändringar som handlar om förbud och begränsningar när det gäller användning av fluorerade växthusgaser för underhåll och service av stationär kylutrustning och elektrisk brytarutrustning föreslås träda i kraft den 1 januari 2032 respektive den 1 januari 2035.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:13 Straff för överträdelser av EU:s nya förfordningar om f-gaser och ozonnedbrytande ämnen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Regeringens lagförslag5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag11

 Propositionen11

Bilaga 2

Regeringens lagförslag12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i miljöbalken,
3. lag om ändring i miljöbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:13 punkterna 1–3.

Stockholm den 13 november 2025

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Åsa Westlund (S), John Widegren (M), Sofia Skönnbrink (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Runar Filper (SD), Patrik Jönsson (SD), Andrea Andersson Tay (V), Louise Eklund (L) och Anders Karlsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:13 Straff för överträdelser av EU:s nya förordningar om f-gaser och ozonnedbrytande ämnen. I propositionen finns en redogörelse för ärendet fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av förslaget.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändringar i miljöbalken.

Bakgrund

Utsläpp av fluorerade växthusgaser (f-gaser) och ozonnedbrytande ämnen (ODS, ozone depleting substances) har en betydande negativ klimat- och miljöpåverkan. Deras användning regleras därför genom särskilda EU-förordningar. Syftet med EU-förordningarna är att bidra till att uppnå målet om klimatneutralitet inom unionen senast 2050 och att säkerställa återhämtningen av det stratosfäriska ozonskiktet.

F-gaser är syntetiska och kraftfulla växthusgaser. Utsläppen av f-gaser i Sverige uppgick 2023 till ca 828 kiloton koldioxidekvivalenter, vilket motsvarade nästan 2 procent av Sveriges territoriella växthusgasutsläpp. F-gaser används i många olika produkter och utrustningar, i huvudsak i kyl- och luftkonditioneringsanläggningar, värmepumpar, elektriska brytare, brandskyddsutrustning och isoleringsmaterial, samt som aerosoler och lösningsmedel.

Ozonskiktet skyddar människor och andra levande varelser från skadlig ultraviolett strålning från solen. Utsläpp av ODS orsakar skador på ozonskiktet, vilket leder till negativa effekter för människors hälsa och miljön samt till stora ekonomiska konsekvenser. De flesta konstgjorda ODS är också potenta växthusgaser. ODS användes tidigare som köldmedium i kylsystem men förekommer i dag främst i skumpaneler och laminerade skivor som innehåller skumplast. Utsläppen av ODS har gått ned men fortsatta minskningar är angelägna för att säkerställa ozonskiktets återhämtning.

F-gaser har varit reglerade i EU sedan 2006. Den nu gällande f-gas-förordningen (EU) 2024/573 trädde i kraft den 11 mars 2024 och ersätter en förordning från 2014. Den tidigare f-gasförordningen kompletteras i svensk rätt av förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser.

ODS har varit reglerade i EU sedan 1988. Den nu gällande ODS-förordningen (EU) 2024/590 trädde i kraft den 11 mars 2024 och ersätter en förordning från 2009. Den tidigare ODS-förordningen kompletteras i svensk rätt av förordningen (2016:1129) om ozonnedbrytande ämnen.

Enligt de nu gällande EU-förordningarna ska medlemsstaterna fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner samt vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att sanktionerna tillämpas.

Propositionen

Befintliga straffbestämmelser anpassas till de nya EU-förordningarna

Regeringen föreslår att nuvarande straffbestämmelser i miljöbalken ska anpassas till den nya f-gasförordningen och den nya ODS-förordningen. De nuvarande straffbestämmelserna i 29 kap. miljöbalken hänvisar till artiklar i den tidigare f-gasförordningen och den tidigare ODS-förordningen. Vissa bestämmelser i de tidigare förordningarna har förts över till de nya förordningarna utan att det har gjorts någon ändring i sak. Hänvisningarna till sådana artiklar i de tidigare förordningarna bör därför ändras till att avse motsvarande artiklar i de nya förordningarna.

Förbudet mot att släppa ut f-gaser i atmosfären

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut f-gaser i atmosfären utan att det är tillåtet enligt f-gasförordningen ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år. Förbudet mot avsiktliga utsläpp har en central betydelse för det övergripande målet att minska utsläppen av f-gaser. Det finns därför anledning att se allvarligt på handlingar som innebär att f-gaser släpps ut i atmosfären. Överträdelser av förbudet mot att avsiktligt släppa ut f-gaser i atmosfären bör därför förenas med straffansvar.

Det bör dock inte bara vara avsiktliga utsläpp som straffbeläggs. Om utsläpp är tekniskt nödvändiga för det avsedda tillämpningsområdet krävs det enligt förordningen att man så långt som möjligt förhindrar utsläpp genom att fånga in de gaser som släpps ut. Straffansvar bör därför inte vara aktuellt för utsläpp som är tekniskt nödvändiga enligt f-gasförordningen. Om utsläppen inte görs på ett adekvat sätt bör ansvar för oaktsamhet kunna komma i fråga. Även utsläpp som görs av oaktsamhet bör alltså straffbeläggas.

Förbuden mot och begränsningarna av användandet av f-gaser

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot ett förbud mot eller en begränsning av användning av f-gaser ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller för den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot ett förbud mot eller en begränsning av idrifttagande av elektriska brytare som använder eller vars funktion är beroende av f-gaser.

Förbuden mot och begränsningarna av användning av f-gaser har stor betydelse för att kunna nå förordningens övergripande mål att minska utsläppen av f-gaser. Överträdelser av kraven bör därför förenas med straffansvar.

Förbuden mot att exportera skumplast, tekniska aerosoler, stationär kyl- och luftkonditioneringsutrustning och stationära värmepumpar

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet mot att exportera skumplast, tekniska aerosoler, stationär kyl- och luftkonditioneringsutrustning och stationära värmepumpar som innehåller f-gaser eller vars funktion är beroende av sådana gaser, ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Det har införts ett utökat förbud i artikel 22.3 i f-gasförordningen mot att exportera vissa produkter och utrustningar, såsom skumplast, tekniska aerosoler, stationär kyl- och luftkonditioneringsutrustning och stationära värmepumpar, som innehåller eller vars funktion är beroende av f-gaser med en global uppvärmningspotential på 1 000 eller mer.

Förbudet mot hantering av engångsbehållare för f-gaser

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet mot att hantera tomma eller helt eller delvis fyllda engångsbehållare för f-gaser ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

I den tidigare f-gasförordningen var det förbjudet att på marknaden släppa ut engångsbehållare för f-gaser. I den nya f-gasförordningen har förbudet utökats till att även omfatta att importera, vidare leverera och tillhandahålla till andra personer i unionen, mot betalning eller kostnadsfritt, använda eller exportera tomma eller helt eller delvis fyllda engångsbehållare för vissa f-gaser. Sådana behållare får endast lagras eller transporteras för efterföljande bortskaftande.

Det har varit förbjudet att släppa ut engångsbehållare för f-gaser på marknaden inom EU sedan 2007. Ett liknande förbud mot att släppa ut engångsbehållare för ODS trädde i kraft 2000. Det kan därför antas att engångsbehållare som fortfarande hanteras härrör från illegal verksamhet. För att använda engångsbehållare ska kunna hanteras på rätt sätt ska de lämnas till en behörig återvinningsanläggning för slutlig destruktion av återstående gas i behållaren. Åtgärder för att lämna in engångsbehållare till återvinning är kostsamma och det kan finnas en ekonomisk drivkraft att inte hantera behållarna på rätt sätt. Enligt regeringen finns det starka skäl att anta att engångsbehållare som innehåller f-gaser kan komma att användas på ett felaktigt sätt. Det bör därför införas en sanktion vid överträdelser av det utökade förbudet.

Krav på att visa upp giltig licens i samband med import och export

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot kravet på att visa upp en giltig licens i samband med import och export av f-gaser eller produkter och utrustning som innehåller eller vars funktion är beroende av sådana gaser, ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Den nya f-gasförordningen har ytterligare fokus på att stävja illegal import, export, utsläppande på marknaden och användning av f-gaser. Detta görs bl.a. genom ett krav på att en giltig licens ska kunna uppvisas vid import och export av f-gaser samt produkter och utrustning som innehåller eller vars funktion är beroende av sådana gaser. Licenskravet i f-gasförordningen syftar till att minska utsläpp och försvåra illegal handel med f-gaser. Överträdelser av kravet bör därför förenas med straffansvar.

Krav på dokumentation vid gasning med sulfurylfluorid

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaksamhet bryter mot kravet på att dokumentera och bevara dokumentation vid gasning med sulfurylfluorid ska dömas till böter.

Sulfurylfluorid är en kraftfull växthusgas med mer än 4 000 gånger högre global uppvärmningspotential än koldioxid. Gasen används främst som bekämpningsmedel mot skadedjur i trä. Exempelvis kan gods, emballage och lastpallar som fraktas i containrar vara behandlade med sulfurylfluorid för att förhindra att skadedjur angriper godset eller sprids mellan länder.

I den nya f-gasförordningen har ett dokumentationskrav införts för åtgärder som vidtas i samband med gasning med sulfurylfluorid. Kravet på att dokumentera vidtagna åtgärder vid gasning med sulfurylfluorid syftar till att begränsa och förhindra utsläpp av sulfurylfluorid genom att öka medvetandegraden bland operatörer. Överträdelser av kravet på att dokumentera och bevara dokumentation vid gasning med sulfurylfluorid har sådan betydelse att de bör förenas med straffansvar.

En överträdelse av kravet på att dokumentera vidtagna åtgärder bör inte i sig betraktas som miljöfarlig kemikaliehantering. En sådan överträdelse får också normalt anses ha ett lägre straffvärde än de gärningar som omfattas av straffbudet om miljöfarlig kemikaliehantering. Regeringen anser därför att straffet för överträdelser av kravet att dokumentera och bevara dokumentation vid gasning med sulfurylfluorid bör stanna vid böter.

Förbudet mot att släppa ut ozonnedbrytande ämnen i atmosfären

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaksamhet släpper ut ozonnedbrytande ämnen i atmosfären utan att det är tillåtet enligt ODS-förordningen ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

I den nya ODS-förordningen finns ett nytt förbud mot avsiktliga utsläpp i atmosfären av ODS. Förbudet mot avsiktliga utsläpp har en central betydelse för det övergripande målet att minska utsläppen av ODS. Det finns därför anledning att se allvarigt på handlingar som innebär att ODS släpps ut i atmosfären. Överträdelser av förbudet bör därför vara straffbelagda. På samma sätt som när det gäller f-gaser bör inte bara avsiktliga utsläpp straffbeläggas, utan även utsläpp som görs av oaksamhet.

Ett utökat förbud mot att hantera ozonnedbrytande ämnen på EU:s marknad

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet mot att hantera ozonnedbrytande ämnen på EU:s marknad ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

I den nya ODS-förordningen har förbudet mot att hantera ODS på EU:s marknad utökats till att omfatta fler led i hanteringen. De förbud som gäller för de olika leden i hanteringen av ODS är centrala för förordningen och avser ämnen som om de släpps ut orsakar skador på ozonskiktet, bidrar till den globala uppvärmningen och utgör en allvarlig risk för människors hälsa och miljön. Överträdelser av förbudet mot att producera, släppa ut på marknaden, vidare leverera och tillhandahålla till en annan person inom unionen är därför så allvarliga att de bör förenas med straffansvar.

Förbud mot att återexportera förbjudna engångsbehållare för ozonnedbrytande ämnen

Regeringen föreslår att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet mot att återexportera förbjudna engångsbehållare för ozonnedbrytande ämnen ska dömas för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

I den nya ODS-förordningen har ett omfattande förbud införts mot användningen av engångsbehållare för ODS. Förordningen innehåller även ett förbud mot att återexportera förbjudna engångsbehållare. Utsläpp av ODS orsakar skador på ozonskiktet, bidrar till den globala uppvärmningen och utgör en allvarlig risk för människors hälsa och för miljön. Överträdelser av förbudet mot att återexportera engångsbehållare för ODS till unionen bör därför vara förenat med straffansvar.

Förverkande av varor som är förbjudna

Regeringen bedömer att olagliga f-gaser och ozonnedbrytande ämnen eller produkter och utrustning som innehåller sådana gaser och ämnen kan förklaras förverkade enligt nuvarande regelverk. Det behövs därför ingen ytterligare nationell reglering om förverkande med anledning av f-gasförordningen och ODS-förordningen.

I miljöbalken finns en särskild reglering om förverkande av egendom som varit föremål för brott, utgör vinst från brott eller är ett fortskaffningsmedel eller annan egendom som har använts som hjälpmedel vid sådana brott (29 kap. 12 § miljöbalken). Regeringen bedömer att nuvarande regelverk redan medger förverkande av en kemisk produkt eller en vara som innehåller en kemisk produkt. Eftersom det finns förutsättningar att förverka gaser och produkter eller utrustning som innehåller f-gaser eller ODS, saknas det anledning att uttryckligen ange att det kan beslutas om förverkande vid överträdelser av f-gasförordningen och ODS-förordningen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att de flesta lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2026. Lagändringar som handlar om överträdelser av förbud och begränsningar när det gäller användning av f-gaser för underhåll och service av stationär kylutrustning och elektrisk brytarutrustning ska träda i kraft den 1 januari 2032 respektive den 1 januari 2035. Vidare bedömer regeringen att det inte finns behov av några övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som framförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Utskottet tillstyrker således regeringens proposition.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:13 Straff för överträdelser av EU:s nya förordningar om f-gaser och ozonnedbrytande ämnen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken¹

dels att nuvarande 29 kap. 3 a och 3 b §§ ska betecknas 29 kap. 3 b och 3 c §§,

dels att 29 kap. 3, 6, 9, 11 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 29 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.**3 §²**

För miljöfarlig kemikaliehantering döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet tar befattning med en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt utan att vidta de skyddsåtgärder, produktval eller försiktighetsmått i övrigt som behövs på grund av produktens, organismens eller varans inneboende egenskaper och genom denna underlåtenhet orsakar eller riskerar att orsaka skada på människor eller i miljön.

För miljöfarlig kemikaliehantering döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet tar befattning med en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt utan att vidta de skyddsåtgärder, produktval eller försiktighetsmått i övrigt som behövs på grund av produktens, organismens eller varans inneboende egenskaper och genom denna underlåtenhet orsakar eller riskerar att orsaka skada på människor eller i miljön.

För miljöfarlig kemikaliehantering döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot ett förbud att sprida bekämpningsmedel enligt 14 kap. 7 §,

2. bryter mot ett förbud eller en föreskrift om en skyddsåtgärd, ett produktval eller ett annat försiktighetsmått som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

3. på marknaden släpper ut ett tvätt- eller rengöringsmedel eller en tensid för ett sådant medel utan att följa en skyldighet enligt artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel,

4. bryter mot en begränsning för att tillverka, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets

¹ Senaste lydelse av

29 kap. 3 a § 2006:1014

29 kap. 3 b § 2010:742.

² Senaste lydelse 2020:627.

förordning (EU) 2019/1021 av den 20 juni 2019 om långlivade organiska föreningar,

5. i fråga om åtgärder för bortskaffande eller återvinning av avfall bryter mot artikel 7.2 eller 7.3 i förordning (EU) 2019/1021,

6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.2 eller 3.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser,

7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 8.1 eller 8.3 i förordning (EU) nr 517/2014,

8. släpper ut en fluorerad växt-husgas på marknaden eller använder en sådan gas och därigenom bryter mot ett förbud i artikel 11.1 eller 13 i förordning (EU) nr 517/2014,

9. bryter mot en begränsning för att tillverka, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne, som sådant eller ingående i en blandning eller i en vara, enligt artikel 67 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

10. släpper ut en kemisk produkt eller ett explosivt föremål på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.1 eller 35.2 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr

6. bryter mot en begränsning för att tillverka, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne, som sådant eller ingående i en blandning eller i en vara, enligt artikel 67 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

7. släpper ut en kemisk produkt eller ett explosivt föremål på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.1 eller 35.2 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr

1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006,

11. i egenskap av att vara tillverkare, nedströmsanvändare eller någon som för in en kemisk produkt eller ett explosivt föremål till Sverige, släpper ut produkten eller föremålet på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008,

12. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera eller på marknaden släppa ut ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4, 5, 6, 15.1, 17.1, 20.1 eller 24.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

13. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 22.1, 22.2 eller 22.4 i förordning (EG) nr 1005/2009,

14. i fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 23.1, 23.5 eller 23.6 i förordning (EG) nr 1005/2009,

15. använder ett växtskyddsmedel utan att följa de villkor som framgår av märkningen enligt vad som krävs i artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den

1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006,

8. i egenskap av att vara tillverkare, nedströmsanvändare eller någon som för in en kemisk produkt eller ett explosivt föremål till Sverige, släpper ut produkten eller föremålet på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008,

9. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera, återexportera, vidare leverera, tillhandahålla till en annan person eller på marknaden släppa ut ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4, 5, 11.2, 15.1, 15.2 eller 19.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/590 av den 7 februari 2024 om ämnen som bryter ned ozonskiktet och om upphävande av förordning (EG) nr 1005/2009,

10. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 20.1, 20.5 eller 20.6 i förordning (EU) 2024/590,

11. släpper ut ozonnedbrytande ämnen i atmosfären utan att det är tillåtet enligt artikel 21.1 i förordning (EU) 2024/590,

12. i fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 21.2 i förordning (EU) 2024/590,

13. använder ett växtskyddsmedel utan att följa de villkor som framgår av märkningen enligt vad som krävs i artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den

21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,

16. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne som allmänheten får tillgång till, utan att se till att medlet eller ämnet innehåller sådana beståndsdelar som avskräcker från eller förhindrar konsumtion enligt vad som krävs i artikel 64.2 i förordning (EG) nr 1107/2009,

17. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne utan att följa en skyldighet i artikel 64.3 i förordning (EG) nr 1107/2009,

18. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt i strid med ett förbud eller en begränsning i artikel 14, 15.1 eller 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter, om inte förekomsten av ett förbjudet ämne i en kosmetisk produkt kan anses tillåten enligt artikel 17 i samma förordning,

19. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt utan att produkten har genomgått en säkerhetsbedömning i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 1223/2009, eller att en säkerhetsrapport har upprättats i enlighet med samma artikel,

20. använder en biocidprodukt utan att följa de bestämmelser och villkor som följer av märkningen enligt vad som krävs i artikel 17.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter,

21. på marknaden släpper ut en behandlad vara utan att följa en skyldighet i artikel 58.2 i förordning (EU) nr 528/2012, eller

21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,

14. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne som allmänheten får tillgång till, utan att se till att medlet eller ämnet innehåller sådana beståndsdelar som avskräcker från eller förhindrar konsumtion enligt vad som krävs i artikel 64.2 i förordning (EG) nr 1107/2009,

15. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne utan att följa en skyldighet i artikel 64.3 i förordning (EG) nr 1107/2009,

16. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt i strid med ett förbud eller en begränsning i artikel 14, 15.1 eller 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter, om inte förekomsten av ett förbjudet ämne i en kosmetisk produkt kan anses tillåten enligt artikel 17 i samma förordning,

17. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt utan att produkten har genomgått en säkerhetsbedömning i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 1223/2009, eller att en säkerhetsrapport har upprättats i enlighet med samma artikel,

18. använder en biocidprodukt utan att följa de bestämmelser och villkor som följer av märkningen enligt vad som krävs i artikel 17.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter,

19. på marknaden släpper ut en behandlad vara utan att följa en skyldighet i artikel 58.2 i förordning (EU) nr 528/2012, eller

22. i egenskap av innehavare av ett produktgodkännande av en biocidprodukt inte ser till att produkten innehåller beståndsdelar som avskräcker från konsumtion enligt vad som krävs i artikel 69.1 andra stycket andra meningen i förordning (EU) nr 528/2012.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om

1. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §,
2. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 6 § eller om ansvar enligt 6 § inte ska dömas ut till följd av 6 § andra stycket, eller
3. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

20. i egenskap av innehavare av ett produktgodkännande av en biocidprodukt inte ser till att produkten innehåller beståndsdelar som avskräcker från konsumtion enligt vad som krävs i artikel 69.1 andra stycket andra meningen i förordning (EU) nr 528/2012.

3 a §

För miljöfarlig kemikaliehantering döms till böter eller fängelse i högst två år även den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. släpper ut fluorerade växthusgaser i atmosfären utan att det är tillåtet enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,

2. bryter mot artikel 4.3 eller 4.5 första stycket i förordning (EU) 2024/573, i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser,

3. bryter mot artikel 8.1, 8.2, 8.3, 8.4 eller 8.10 i förordning (EU) 2024/573, i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning, eller

4. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att ta i drift, använda, importera, exportera, vidare leverera, tillhandahålla till en annan person eller på marknaden släppa ut en fluorerad växthusgas, en produkt eller en utrustning enligt artikel 11.1 första stycket, 11.3 första stycket, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.9, 22.1 eller 22.3 i förordning (EU) 2024/573.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §.

6 §³

För bristfällig miljöinformation döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. i fråga om kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna om produktinformation i 14 kap. genom att

a) felaktigt klassificera eller inte klassificera en produkt enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

b) inte märka en produkt eller att lämna annan produktinformation enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

c) inte med en lämplig symbol eller beteckning för fara eller risk eller med annan tydlig varningstext märka en produkt eller på annat sätt lämna produktinformation, om märkningen eller informationen behövs till skydd för människors hälsa eller miljön, eller

d) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation,

2. i fråga om kemiska produkter bryter mot en bestämmelse i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 649/2012 av den 4 juli 2012 om export och import av farliga kemikalier genom att

a) inte märka en produkt med en farosymbol, en farobeteckning, en riskfras eller ett varningsmärke enligt vad som krävs i förordningens artikel 17.1,

b) inte lämna säkerhetsdatablad enligt vad som krävs i förordningens artikel 17.3, eller

c) lämna oriktig uppgift i märkningen eller säkerhetsdatabladet,

3. i fråga om tvätt- eller rengöringsmedel bryter mot förordning (EG) nr 648/2004 genom att inte märka förpackningar enligt vad som krävs i förordningens artikel 11,

4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot förordning (EU) nr 517/2014 genom att inte märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 12,

4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot förordning (EU) 2024/573 genom att inte märka produkter eller utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 12,

5. i fråga om kemiska produkter bryter mot förordning (EG) nr 1907/2006 genom att

a) inte förse mottagaren av ett ämne eller en blandning med ett säkerhetsdatablad enligt kraven i artikel 31,

b) lämna oriktig eller bristfällig uppgift i säkerhetsdatabladet, eller

c) inte enligt vad som krävs i artikel 33 tillhandahålla en mottagare eller konsument information om namn på ett ämne som ingår i en vara och finns angivet i bilaga XIV till förordningen eller angivet i den kandidatförteckning som avses i artikel 59,

³ Senaste lydelse 2016:781.

6. i fråga om kemiska produkter och explosiva föremål bryter mot förordning (EG) nr 1272/2008 genom att

a) felaktigt klassificera eller inte klassificera ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.8, eller

b) felaktigt märka eller inte märka ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.4, 4.7 eller 4.8,

7. i fråga om behandlat utsäde eller växtskyddsmedel bryter mot förordning (EG) nr 1107/2009 genom att

a) felaktigt märka eller inte märka ett behandlat utsäde enligt vad som krävs i artikel 49.4,

b) felaktigt märka eller inte märka ett växtskyddsmedel enligt vad som krävs i artikel 65.1 och i kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel, eller

c) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 66.1, 66.2 eller 66.5, eller

8. i fråga om en biocidprodukt eller behandlad vara bryter mot förordning (EU) nr 528/2012 genom att

a) inte märka produkten eller varan på ett sätt som uppfyller kraven i artikel 58.3 eller artikel 69.2, eller

b) inte lämna produktinformation som uppfyller kraven i artikel 72.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om underlåtenheten eller den oriktiga eller bristfälliga informationen varit sådan att den inte kunnat försvåra bedömningen av risken för skada på människors hälsa eller i miljön. Ansvar ska inte heller dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

9 §⁴

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot bestämmelsen i artikel 6.3 i förordning (EG) nr 338/97 om skyldighet att i en ansökan lämna uppgift om tidigare beslut om avslag,

2. bryter mot en föreskrift eller ett beslut i ett enskilt fall om tomgångskörning eller gatumusik som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 9 kap. 12 §,

3. bryter mot en föreskrift om skötsel av jordbruksmark som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 8 §,

4. bryter mot en föreskrift om hantering av gödsel som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 10 §,

5. vid en sådan odling av genetiskt modifierade organismer som omfattas av ett tillstånd enligt 13 kap. 12 § bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 11 §,

⁴ Senaste lydelse 2022:1799.

6. bryter mot en föreskrift om märkning av genetiskt modifierade organismer som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 18 §,

7. bryter mot en bestämmelse om spårbarhet eller märkning enligt artikel 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.6, 5.1 eller 5.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1830/2003 av den 22 september 2003 om spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade organismer och spårbarhet av livsmedel och foderprodukter som är framställda av genetiskt modifierade organismer och om ändring av direktiv 2001/18/EG,

8. bryter mot en bestämmelse om information, identifiering, dokumentation eller anmälan enligt artikel 6, 12 eller 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 av den 15 juli 2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

9. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt som inte uppfyller kraven om märkning enligt artikel 19.1 eller 19.2 i förordning (EG) nr 1223/2009, eller på marknaden tillhandahåller en kosmetisk produkt som inte uppfyller kraven om märkning enligt artikel 19.1 a, e eller g i samma förordning,

10. bryter mot skyldigheten att lämna information enligt artikel 9 i förordning (EG) nr 648/2004,

11. bryter mot en bestämmelse om information eller dokumentation enligt artikel 32, 34 eller 36 i förordning (EG) nr 1907/2006,

12. i fråga om ett växtskyddsmedel som är godkänt i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänt i Sverige bryter mot artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 genom att föra in medlet till Sverige, släppa ut det på marknaden eller använda det utan att medlet omfattas av ett sådant parallellhandelstillstånd som krävs enligt artikeln,

13. i fråga om en biocidprodukt som är godkänd i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänd i Sverige tillhandahåller produkten eller använder den utan att produkten omfattas av ett sådant parallellhandelstillstånd som avses i artikel 53 i förordning (EU) nr 528/2012,

14. bryter mot bestämmelsen i 15 kap. 24 § första stycket eller en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 39 § genom att yrkesmässigt eller annars i stor omfattning transportera avfall,

15. bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 30 § genom att lämna avfall till någon som inte har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för avfallshanteringen,

16. i egenskap av fartygsägare lämnar oriktig eller vilseledande information om sitt fartyg som underlag till den återvinningsplan som den driftsansvariga ska ta fram för fartyget enligt artikel 7 i förordning (EU) nr 1257/2013, eller

16. i egenskap av fartygsägare lämnar oriktig eller vilseledande information om sitt fartyg som underlag till den återvinningsplan som den driftsansvariga ska ta fram för fartyget enligt artikel 7 i förordning (EU) nr 1257/2013,

17. i egenskap av driftsansvarig på en sådan fartygsåtervinningsanläggning som avses i förordning (EU) nr 1257/2013 återvinner ett fartyg på ett sätt som inte överens-

17. i egenskap av driftsansvarig på en sådan fartygsåtervinningsanläggning som avses i förordning (EU) nr 1257/2013 återvinner ett fartyg på ett sätt som inte överens-

stämmer med den återvinningsplan som har tagits fram för fartyget enligt artikel 7 i förordningen.

stämmer med den återvinningsplan som har tagits fram för fartyget enligt artikel 7 i förordningen, *eller*
18. bryter mot skyldigheten att dokumentera och bevara dokumentation enligt artikel 4.2 i förordning (EU) 2024/573.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §.

11 §⁵

Om en gärning som avses i 2, 2 a, 2 b, 2 c, 3, 3 a eller 3 b §, 4 § första stycket 2, 4 a §, 5 § 1 eller 8 eller 9 § är att anse som ringa, döms det inte till ansvar. En gärning är att anse som ringa om den framstår som obetydlig med hänsyn till det intresse som är avsett att skyddas genom straffbestämmelsen.

Om en gärning som avses i 2, 2 a, 2 b, 2 c, 3, 3 a, 3 b eller 3 c §, 4 § första stycket 2, 4 a §, 5 § 1 eller 8 eller 9 § är att anse som ringa, döms det inte till ansvar. En gärning är att anse som ringa om den framstår som obetydlig med hänsyn till det intresse som är avsett att skyddas genom straffbestämmelsen.

Till ansvar enligt detta kapitel döms inte om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken. Om gärningen är straffbar både enligt detta kapitel och enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling men ansvar inte kan dömas ut enligt den lagen, döms till ansvar enligt detta kapitel.

Om ett vitesföreläggande har överträtts och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om att döma ut vitet, döms det inte till ansvar enligt detta kapitel för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Om en gärning som avses i 1–9 §§ kan *föranleda* miljöstraffsavgift och inte kan antas *föranleda* annan påföljd än böter, får åtal väckas av åklagare endast om åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Om en gärning som avses i 1–9 §§ kan *leda till* miljöstraffsavgift och inte kan antas *leda till* annan påföljd än böter, får åtal väckas av åklagare endast om åtal är påkallat från allmän synpunkt.

12 §⁶

Egendom får förverkas, om det inte är uppenbart oskäligt och egendomen

1. har varit föremål för brott enligt 1, 2, 2 b, 2 c, 3, 4, 4 a, 4 b, 5, 6 eller 8 § och är

1. har varit föremål för brott enligt 1, 2, 2 b, 2 c, 3, 3 a, 4, 4 a, 4 b, 5, 6 eller 8 § och är

a) ett djur, en växt eller en annan organism eller en produkt som utvunnits av ett djur eller en växt,

b) en sådan genetisk resurs som avses i förordning (EU) nr 511/2014,

c) utbrutet material vid täktverksamhet,

d) en kemisk produkt, en bioteknisk organism eller en vara som innehåller en kemisk produkt,

⁵ Senaste lydelse 2021:881.

⁶ Senaste lydelse 2024:787.

e) en genetiskt modifierad organism eller en produkt som innehåller eller består av en genetiskt modifierad organism, eller

f) avfall,

2. utgör vinst från ett brott som avses i 1,

3. är ett fortskaffningsmedel eller annan egendom som har använts som hjälpmedel vid ett brott som avses i 1, eller

4. varit avsedd att användas som hjälpmedel vid ett brott som avses i 1 och brottet har fullbordats eller förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse.

Egendomen får förverkas enligt första stycket 3 eller 4 endast om det behövs för att förebygga brott eller om det finns andra särskilda skäl.

I stället för egendomen får dess värde helt eller delvis förverkas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 3 a § miljöbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.1

Föreslagen lydelse

29 kap.

3 a §¹

För miljöfarlig kemikaliehantering döms till böter eller fängelse i högst två år även den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. släpper ut fluorerade växthusgaser i atmosfären utan att det är tillåtet enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,

2. bryter mot artikel 4.3 eller 4.5 första stycket i förordning (EU) 2024/573, i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser,

3. bryter mot artikel 8.1, 8.2, 8.3, 8.4 eller 8.10 i förordning (EU) 2024/573, i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning, eller

4. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att ta i drift, använda, importera, exportera, vidare leverera, tillhandahålla till en annan person eller på marknaden släppa ut en fluorerad växthusgas, en produkt eller en utrustning enligt artikel 11.1 första stycket, 11.3 första stycket, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.9, 22.1 eller 22.3 i förordning (EU) 2024/573.

4. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att ta i drift, använda, importera, exportera, vidare leverera, tillhandahålla till en annan person eller på marknaden släppa ut en fluorerad växthusgas, en produkt eller en utrustning enligt artikel 11.1 första stycket, 11.3 första stycket, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.9, 22.1 eller 22.3 i förordning (EU) 2024/573.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2032.

¹ Senaste lydelse 2025:000.

3 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 29 kap. 3 a § miljöbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.2

Föreslagen lydelse

29 kap.

3 a §¹

För *miljöfarlig kemikaliehantering* döms till böter eller fängelse i högst två år även den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. släpper ut fluorerade växthusgaser i atmosfären utan att det är tillåtet enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/573 av den 7 februari 2024 om fluorerade växthusgaser, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om upphävande av förordning (EU) nr 517/2014,

2. bryter mot artikel 4.3 eller 4.5 första stycket i förordning (EU) 2024/573, i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser,

3. bryter mot artikel 8.1, 8.2, 8.3, 8.4 eller 8.10 i förordning (EU) 2024/573, i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning, eller

4. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att ta i drift, använda, importera, exportera, vidare leverera, tillhandahålla till en annan person eller på marknaden släppa ut en fluorerad växthusgas, en produkt eller en utrustning enligt artikel 11.1 första stycket, 11.3 första stycket, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.9, 22.1 eller 22.3 i förordning (EU) 2024/573.

4. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att ta i drift, använda, importera, exportera, vidare leverera, tillhandahålla till en annan person eller på marknaden släppa ut en fluorerad växthusgas, en produkt eller en utrustning enligt artikel 11.1 första stycket, 11.3 första stycket, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.7, 13.9, 22.1 eller 22.3 i förordning (EU) 2024/573.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2035.

¹ Senaste lydelse 2025:000.